

Patella Luxation

Artiklen er sakset fra Aby & Somali Nyt blad nr. 2, maj 1998.

Det er et kendt faktum at smittsomme sygdomme blandt akutte mindskes, mens frekvensen i arvelige defekter øges. Dette er noget som alle opdrættere bør være opmærksomme på. På veterinär- og djurvårdmässan i Västerås 9.-10. november 19914 blev bl.a. holdt et foredrag om genetiske defekter hos kat. en af de næsvnte defekter i forbindelse med abyssinieren er patella luxation.

Hvad er patella luxation?

Patella luxation indebærer, at knæskallen forskydes ud fra sin plads og sætter sig enten på indersiden (medialt) eller på ydersiden (lateral) på knæleddet. Hos katte ses oftere medial patella luxation end lateral.

At knæskallen forskydes skyldes formentlig, at furen er for flad eller at ledbåndene, som holder knæskallen på plads (det ene eller begge), er mere eller mindre udviklede. Samtidig har katten ofte en skævbøjning af lårbenet, som medfører at knæskallen lettere hopper ud.

Hyppighed?

Patella luxation er en ofte set defekt i flere hunderacer. Heldigvis er den et sjældnet syn hos katte, men den er konstateret hos abyssinier, perser, birma og siameser. Der findes ingen statistik over forekomsten hos kat.

Symptomer?

Patella luxation viser sig for det meste i det første leveår. De katte som bærer på stærke arveanlæg debuterer tidligere. De første symptomer man opdager er oftest, at et bagben tilfældigt "låser sig". En kat som har udviklet patella luxation har svært ved at hoppe højt og går ofte krumrygget.

Hvor store gener katten får af sin defekt kommer an på i hvor svær grad den rammes. I de bedste tilfælde ligger knæskallen for det meste normalt, men kan glide ud af led ved eneklte tilfælde eller ved provokation. Den hopper selv på plads igen. I de værste tilfælde er knæskallen permanent "ude af led" og kan ikke føres tilbage.

Hvilken hjælp kan fås?

Lider katten af den mildeste form for patella luxation, kan den leve med defekten uden væsentlige gener. I alvorligere tilfælde kan

kattens knæ opereres. Har katten gået for længe med problemmet, således at ledoverfladen er blevet ødelagt og hele knæleddet forandret, kan det være svært at gøre noget, men generelt lykkes operation og selv svært handicappede dyr kan opereres med et godt resultat.

Ved operation anvendes den metode som er bedst, afhængig af årsagen til luxation; dyrlægen kan f.eks. fordybe den fure, som knæskallen ligger i eller man kan flytte knæskalssiden fremad på skinnebenet.

Det bør dog påpeges at arveligt betinget luxation oftest angriber begge knæ, hvilket indebærer dobbelt operation forbundet med meget store udgifter.

Arvegang?

Patella luxation anses for at være en arvelig betinget udviklingsdefekt. Der findes forskellige meninger om, hvordan defekten nedarves. Det mest sandsynlige er dog, at det drejer sig om en polygen nedarvning, hvor flere gener spiller ind med en vis recessivitet.

Ved en uhæmmet avl med katte belastet ned denne defekt opstår meget let en koncentration af arvegangen hos en stor del af populationen. Dette leder så til en alt for høj frekvens af svære deformiteter

af typen permanent patella luxation og muskelsvind af forreste lårmuskel.

Årsager?

Patella luxation er et svært problem at årsagsbestemme, da fremkomsten er af en meget kompleks natur og arvegangen ikke udredt endnu.

Hos de hunderacer som er sværest angrebet forsøger man at foregribe problemmet ved at lave en frekvensundersøgelse, granske avlsplaner og forordre helbredstest på alle avlsdyr.

Indenfor katteavl må vi nøjes med ikke at avle på defekte katte. Avlsmaterialet er for lille til at alle eventuelle anlægsbærere skal kunne tages ud af avlen, uden at der dukker andre problemer op.

For at undgå at patella luxation bliver en almindelig ting defekt indenfor abyssinier og somali må vi være opmærksomme og man bør lade dyrlægen kontrollere alle avlsdyr flere gange i deres levetid.

Advarsel: En uerfaren dyrlæge kan sagtens "opdage" patella luxation selv hos en sund kat eftersom kattens knæskal føles anderledes end hundens. Så får du besked at din kat har patella luxation uden nogen egentlige symptomer, vil det være en god idé at få en anden

dyrlæges bedømmelse.

Denne artikel er sammesat af

Kristin Stenmark og kontrolleret af

dyrlæge Ann-Marie Nilsson.